

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z wniosku L. Spółki Akcyjnej z siedzibą w L.
przy uczestnictwie E. Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością z siedzibą w P.
o ustanowienie służebności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 9 października 2018 r., sygn. akt XV Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawczynie na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 240 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania

sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca L. S.A. z siedzibą w L. powołała się na potrzebę wykładni przepisów prawnych dotyczących pojęcia dobrej wiary posiadacza służebności przesyłu, tj. art. 7 w związku z art. 172 § 1 i 2, art. 292 i art. 305⁴ k.c. Wskazała również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wynikającą z oczywistego naruszenia art. 123 § 1 pkt 2 w związku z art. 124 § 1 i w związku z art. 175 k.c. przez zaniechanie zastosowania tych przepisów w sytuacji, w której w okolicznościach sprawy doszło do przerwania i rozpoczęcia na nowo biegu zasiedzenia służebności z racji uznania roszczenia.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.).

Problematyka dobrej lub złej wiary posiadacza jako przesłanki decydującej o terminie nabycia w drodze zasiedzenia służebności przesyłu lub służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, była wielokrotnie poruszana w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W kontekście ustalonych okoliczności sprawy, wskazać należało zwłaszcza, że w judykaturze nie budzi wątpliwości, iż decydujące znaczenie przy ocenie dobrej wiary posiadacza ma w przypadku zasiedzenia służebności – zgodnie z regułą *mala fides superveniens non nocet* – chwila rozpoczęcia posiadania (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2014 r., II CSK 520/13, niepubl., z dnia 16 grudnia 2015 r., IV CSK

132/15, niepubl., z dnia 13 stycznia 2016 r., V CSK 224/15, niepubl., i z dnia 25 maja 2016 r., V CSK 549/15, niepubl.). Przyjmuje się zarazem, że przedsiębiorstwo państwowe, które w procesie „uwłaszczenia” następującego na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. nr 79, poz. 464) oraz art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1991 r., nr 2, poz. 6) uzyskało m.in. własność urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa i posiadanie służebności umożliwiające korzystanie z tej nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń, jest posiadaczem służebności w dobrej wierze (por. w nowszym orzecznictwie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2018 r., IV CSK 23/17 i IV CSK 136/17 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2018 r., II CSK 876/16, niepubl. i powołane tam wcześniejsze rozstrzygnięcia).

W tym stanie rzeczy nie można było uznać, by skarżąca wykazała twierdzoną przyczynę kasacyjną.

Z wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wynikało również, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Skarżąca wiązała ten stan rzeczy z pominięciem przez Sąd Okręgowy faktu wystąpienia przez uczestniczkę do wnioskodawczyni o nieodpłatne ustanowienie służebności przesyłu przed upływem terminu zasiedzenia.

Okoliczność, że Sąd Okręgowy stwierdził zasiedzenie, mimo że przed upływem terminu zasiedzenia uczestniczka – jak wynikało z ustaleń – zwracała się o ustanowienie nieodpłatnej służebności przesyłu pod urządzeniami elektroenergetycznymi, a strony prowadziły w tym zakresie negocjacje, nie przesądzała o nieprawidłowości zaskarżonego postanowienia. Dostrzec należało, że przepisy o biegu przedawnienia stosuje się do biegu zasiedzenia jedynie odpowiednio (art. 175 k.c.). Wystąpienie przez posiadacza nieruchomości do jej właściciela z propozycją unormowania stanu prawnego przez nabycie własności posiadanej nieruchomości nie stanowi – w świetle utrwalonego stanowiska orzecznictwa – przeszkody do nabycia nieruchomości przez zasiedzenie i nie

przerywa biegu zasiedzenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1997 r., III CKN 79/97, niepubl., z dnia 28 kwietnia 1999 r., I CKN 430/98, OSNC 1999, nr 11, poz. 198, z dnia 21 listopada 2012 r., V CSK 505/11, niepubl., z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 336/13, niepubl., i z dnia 12 kwietnia 2019 r., I CSK 368/18, niepubl.). We wniosku nie wskazano żadnych argumentów, które tłumaczyłyby niemożność odniesienia tego stanowiska do sytuacji, w której z „ofertą” zawarcia umowy ustanowienia służebności występuje osoba posiadająca służebność w sposób prowadzący do jej zasiedzenia (art. 292 zdanie pierwsze k.c.). Ponadto, przed Sądami *meriti* wnioskodawczyni nie powoływała się na tę okoliczność jako podstawę twierdzenia, że bieg zasiedzenia uległ przerwaniu.

W konsekwencji nie można było uznać, by z argumentów przywołanych we wniosku wynikało, iż zaskarżone orzeczenie jest nieprawidłowe, a tym bardziej, by było ono wadliwe w sposób ewidentny i widoczny *prima vista* dla każdego przeciętnego prawnika, co stanowi założenie przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 520 § 3 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

as]

aj